

СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ВІДНОСИН, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ В СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Швагер О.А., асистент кафедри
цивільно - правових дисциплін та банківського права
державного вищого навчального закладу
«Українська академія банківської справи НБУ»

Контроль за діяльністю кредитних організацій, який здійснюється Національним банком України (надалі - НБУ), є однією з форм реалізації публічного інтересу у створенні стабільної банківської та фінансової системи держави. Проте така форма контролю за банківською діяльністю є не єдиною, яка існує .

В системі фінансових правовідносин виділяється окрема група, для якої характерним є органічне поєднання публічно – правових та приватно - правових методів впливу на суб'єктів – це відносини , які виникають в системі гарантування вкладів фізичних осіб.

Система гарантування вкладів фізичних осіб покликана захищати суспільний інтерес, тобто її метою є захист прав і законних інтересів вкладників банків (приватний інтерес), зміцнення довіри до банківської системи України, стимулювання залучення коштів у банківську систему України, забезпечення ефективної процедури виведення неплатоспроможних банків з ринку та ліквідації банків (публічний інтерес). [1, с. 206]

Суб'єктний склад системи гарантування вкладів фізичних осіб можна визначити, проаналізувавши зміст статті 1 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (надалі - Закон). Так, основними суб'єктами правовідносин гарантування вкладів фізичних осіб є Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (надалі - ФГВФО), Національний банк України, банки, вкладник - фізична особа. [2]

Так, на нашу думку, зазначені вище суб'єкти є основними.

Додатково, вже виходячи з аналізу правовідносин, які виникають в цій системі і які прописані в Законі, можна виділити й інших суб'єктів (які вступають у правовідносини факультативно): - інвестор - особа, яка виявила намір і надала Фонду письмове зобов'язання про придбання акцій (паїв) неплатоспроможного банку або перехідного банку у процесі виведення неплатоспроможного банку з ринку; - спеціалізована установа - юридична особа, створена Фондом з метою передачі їй активів та зобов'язань неплатоспроможного банку у випадках та порядку, визначених Законом; - уповноважена особа Фонду - працівник Фонду, який від імені Фонду та в межах повноважень, передбачених Законом, виконує дії із забезпечення виведення банку з ринку під час здійснення тимчасової адміністрації неплатоспроможного банку та/або ліквідації банку. [2]

В цілому, характеризуючи суб'єктний склад відносин, які виникають в системі гарантування вкладів фізичних осіб, слід зупинитися на фінансово-правовій природі таких відносин і , відповідно, наявності ознак фінансово – правового статусу у зазначених вище суб'єктів, оскільки окреслені правові конструкції та категорії є малодослідженими у сучасній фінансово – правовій науці.

Доцільно розглянути фінансово-правовий статус суб'єктів системи гарантування вкладів фізичних осіб з точки зору його компонентності.

В суміжних галузях права структуру правового статусу, деякі дослідники, розкривають через наступний зміст: цільовий, організаційно-правовий та компетенційний. [3, с. 70]

Застосувавши таку схему визначення правового статусу за аналогією вважається за необхідне визначити фінансово-правовий статус ФГВФО.

Так, розкриваючи цільовий зміст, доцільно проаналізувати статтю 4 Закону, яка визначає, що основним завданням Фонду є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку. [2]

Для забезпечення поставленої мети ФГВФО наділяється спеціальними функціями, які притаманні лише йому і визначають його як особливого суб'єкта фінансового права зі специфічним, притаманним тільки йому колом правових можливостей. Саме в цьому буде проявлятися компетенційний зміст його правового статусу.

Щодо організаційно-правового змісту, то він розкривається у розділах II, III Закону і відображає організаційно-правову форму ФГВФО, порядок формування його керівних органів, а також його місце в системі органів державного управління України.

Проаналізувавши все вище викладене, слід зазначити, що залишається ще досить багато нерозв'язаних питань стосовно визначення фінансово-правового статусу окремих елементів суб'єктного складу відносин, які виникають в системі гарантування вкладів фізичних осіб, тому зазначена проблема потребує подальших досліджень та відображення їх результатів в нових наукових працях.

Використана література:

1. Швагер, О. А. Система гарантування вкладів як частина фінансової системи держави [Текст] / О. А.Швагер // Правовые реформы в Молдове, Украине и Грузии в контексте евроинтеграционных процессов : международная научно-практическая конференция, 7-8 ноября 2014 г. / орг. ком. Бужор В. [и др.]. - Кишинев. - 2014.- Ч. 1.- С. 205-206.
2. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 № 4452-VI // Відомості Верховної Ради України від 14.12.2012 р., № 50, ст.. 564 – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>
3. Административное право [текст]: учебник для вузов (3-е изд., пересмотр.и доп.). / отв. ред. Д. Н. Бахрах, Б. В. Россинский, Ю. Н. Стариков. – М.: Норма, 2007. – 816 с.

Швагер, О.А. Суб'єктний склад відносин, які виникають в системі гарантування вкладів фізичних осіб [Текст] / О.А. Швагер // Актуальні питання вітчизняної юридичної науки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (16-17 квітня 2015 р., м. Суми).– Суми: СНАУ, 2015. – С. 103-104.